

# Sbírka zákonů republiky Československé

Částka 51.

Vydána dne 27. prosince 1951.

Cena Kčs 2.—.

O B S A H:

(108.—113.) 108. Zákon o organizaci národohospodářské evidence. — 109. Nařízení o organizaci statistické služby. — 110. Zákon o státních pracovních zálohách. — 111. Nařízení, kterým se upravují vzájemné vztahy mezi odbornými učiteli nebo školami závodního výcviku a podniky. — 112. Nařízení o reorganizaci státní památkové péče. — 113. Nařízení o Státním meteorologickém ústavu.

## 108.

### Zákon

ze dne 19. prosince 1951

o organizaci národohospodářské evidence.

Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

#### § 1.

(1) K plánování a řízení národního hospodářství je třeba jednotné soustavy národohospodářské evidence.

(2) Jednotnou soustavu národohospodářské evidence tvoří evidence operativně-technická, evidence účetní a statistika.

#### § 2.

(1) Organizovat jednotnou soustavu národohospodářské evidence patří do působnosti vlády.

(2) Orgánem vlády pro obor statistiky je státní úřad statistický, který též usměrňuje operativně-technickou evidenci v resortech. V čele státního úřadu statistického je předseda, kterého jmenuje prezident republiky na návrh vlády.

(3) Účetní evidenci řídí ministerstvo financí. Typové vzory účetní evidence, typové výkazy a směrnice k jejich používání schvaluje ministerstvo financí v dohodě se státním úřadem statistickým.

#### § 3.

(1) Státní úřad statistický a orgány jemu podřízené tvoří jednotnou centralizovanou soustavu. Jako orgány státního úřadu sta-

tistického se zřizují slovenský statistický úřad, krajská služba státního úřadu statistického a okresní služba státního úřadu statistického. Slovenský statistický úřad je přímo podřízen státnímu úřadu statistickému.

(2) Všechny orgány státního úřadu statistického jsou ve své činnosti nezávislé na orgánech lidové správy.

#### § 4.

Státní úřad statistický předkládá vládě včas správné a vědecky zdůvodněné zprávy a rozborů o plnění jednotného hospodářského plánu, o rozvoji národního hospodářství a kultury, o stavu hmotných zdrojů národního hospodářství a jejich využití a o rezervách umožňujících překračování plánu.

#### § 5.

(1) Závody, podniky, úřady, organizace, instituce, majitelé soukromých hospodářství nebo závodů, jakož i všichni obyvatelé jsou povinni podávat správně, pravdivě a včas všechny údaje a zprávy, které od nich budou požadovat orgány evidence a statistiky k účelům národohospodářské evidence.

(2) Orgány evidence a statistiky mají v oboru své působnosti právo ověřovat si správnost podaných údajů i zpráv.

#### § 6.

Všechny orgány národohospodářské evidence jsou povinny ve své činnosti zachovávat státní a služební tajemství.

#### § 7.

Předseda vlády může zřídit při státním úřadě statistickém samostatné hospodařící

orgány pro zvláštní úkoly, které souvisí s činností státního úřadu statistického.

### § 8.

Podrobnější předpisy k provedení tohoto zákona vydá vláda nařízeními, ve kterých stanoví také úkoly státního úřadu statistického a ministerstev v oboru evidence a statistiky.

### § 9.

(1) Zrušuje se platnost, po případě použitelnost všech předpisů odporujících tomuto zákonu, zejména:

1. zákona č. 49/1919 Sb., o organizaci statistické služby, a předpisů jej provádějících;

2. zákona č. 235/1922 Sb., o nové úpravě statistiky zahraničního obchodu, a předpisů jej provádějících;

3. zákona č. 47/1927 Sb., o sčítání lidu, a předpisů jej provádějících;

4. vládního nařízení č. 186/1940 Sb., jímž se doplňuje a mění zákon ze dne 28. ledna 1919 č. 49 Sb., o organizaci statistické služby, a předpisů toto nařízení měnících a doplňujících;

5. zákona č. 330/1940 Sl. z., o státní statistické službě;

6. zákona č. 116/1946 Sb., o jednotné organizaci podnikového účetnictví, a předpisů jej provádějících;

7. ustanovení § 3 odst. 2, § 6 a § 15 odst. 3 zákona č. 60/1949 Sb., o hospodářském plánování (plánovacího zákona);

8. zákona č. 65/1949 Sb., o oceňování, a předpisů jej provádějících.

(2) V případech uvedených pod č. 2, 4, 6 a 8 odstavce 1 postupuje se však až do vydání příslušných prováděcích předpisů podle předpisů dosavadních.

(3) Dosavadní působnost státního úřadu plánovacího ve věcech podnikového účetnictví a oceňování přechází dnem, kdy tento zákon nabude účinnosti, na ministerstvo financí.

### § 10.

Tento zákon nabývá účinnosti dnem vyhlášení; provede jej předseda vlády v dohodě se zúčastněnými členy vlády.

Gottwald v. r.

Dr. John v. r.

Zápotocký v. r.

## 109.

### Vládní nařízení

ze dne 4. prosince 1951

o organizaci statistické služby.

Vláda republiky Československé nařizuje podle § 8 zákona č. 108/1951 Sb., o organizaci národohospodářské evidence:

### § 1.

(1) Orgánem vlády pro obor statistiky je státní úřad statistický se sídlem v Praze.

(2) Státní úřad statistický je ústřední úřad. V jeho čele je předseda, který má náměstky.

(3) Předseda státního úřadu statistického je podřízen předsedovi vlády.

### § 2.

(1) Při státním úřadě statistickém se zřizuje jako poradní orgán předsedy vědecko-metodologická rada. Předsedu vědecko-metodologické rady a její členy jmenuje předseda vlády na návrh předsedy státního úřadu statistického.

(2) Vědecko-metodologická rada projednává metodologické otázky týkající se statistiky, posuzuje plány a směrnice nejdůležitějších statistických prací a podává vyjádření předsedovi státního úřadu statistického.

(3) Podrobnosti o organizaci vědecko-metodologické rady stanoví statut, který vydá předseda vlády.

### § 3.

Státní úřad statistický plní zejména tyto úkoly:

1. předkládá vládě a státnímu úřadu plánovacímu včas správné a vědecky zdůvodněné zprávy a rozborů o plnění jednotného hospodářského plánu, o rozvoji národního hospodářství a kultury, o stavu hmotných zdrojů národního hospodářství a o jejich využití a o rezervách umožňujících překračování plánu;
2. poskytuje statistická data též jiným orgánům, pokud je potřebují pro plnění svých úkolů; komu se tato data poskytují, určuje vláda;
3. vypracovává a schvaluje soustavu statistických ukazatelů pro celé národní hospodářství v souladu s požadavky jednotného hospodářského plánu a řízení národního hospodářství;

4. zdokonaluje organizaci a metodologii statistiky;
5. řídí organizaci statistiky na resortech, prověřuje její stav a věrohodnost statistických dat vykazovaných resorty;
6. schvaluje na základě zmocnění vlády vzory statistických výkazů, pečuje o jejich racionalizaci a prověřuje, jak jsou vzory a termíny k předkládání výkazů dodržovány;
7. organizuje z příkazu vlády zvláštní statistická šetření (soupisy, výběrová šetření a pod.);
8. usměrňuje operativně technickou evidenci v resortech;
9. vede přípravu a školení odborných statistických kádrů a spolupůsobí při jejich rozmisťování;
10. vydává odbornou statistickou literaturu a popularizuje statistiku v širokých vrstvách pracujících;
11. pečuje o mechanizaci evidence na celém území republiky.

## § 4.

Oblastním orgánem státního úřadu statistického na Slovensku je slovenský statistický úřad se sídlem v Bratislavě. V jeho čele je předseda, kterého zastupuje náměstek. Předsedu i náměstka ustanovuje a odvolává předseda vlády na návrh předsedy státního úřadu statistického.

## § 5.

(1) Jako orgán státního úřadu statistického pro obvod kraje se zřizuje krajská služba státního úřadu statistického. Vedoucího krajské služby státního úřadu statistického ustanovuje předseda státního úřadu statistického. Krajská služba státního úřadu statistického zřizuje se též pro obvod ústředního národního výboru hlavního města Prahy.

(2) Krajské službě státního úřadu statistického je podřízena okresní služba státního úřadu statistického zřízená ve všech okresech. V jejím čele stojí okresní statistik, kterého ustanovuje předseda státního úřadu statistického. Okresní služba státního úřadu statistického se zřizuje též pro obvod každého obvodního národního výboru hlavního města Prahy.

## § 6.

Krajská a okresní služba státního úřadu statistického je při své činnosti nezávislá na orgánech lidové správy. Osobním úřadem zaměstnanců krajské a okresní služby státního úřadu statistického jest v českých krajích státní úřad statistický, na Slovensku slovenský statistický úřad.

## § 7.

(1) Dosavadní krajští a okresní statistikové, kteří byli ustanoveni před účinností tohoto nařízení, považují se za ustanovené podle něho a jsou spolu se zaměstnanci jim přidělenými převedeni v mezích plánu pracovních sil státního úřadu statistického do osobního stavu zaměstnanců státního úřadu statistického (slovenského statistického úřadu).

(2) Věcné vybavení dosavadních krajských a okresních statistiků přechází do užívání krajské a okresní služby státního úřadu statistického.

## § 8.

(1) Činnost krajské a okresní služby státního úřadu statistického se řídí pracovním plánem a pokyny nadřízených statistických orgánů.

(2) Krajská a okresní služba státního úřadu statistického plní zejména tyto úkoly:

1. prověřuje na místě samém věrohodnost statistických dat vykazovaných resortními statistickými orgány; k tomu účelu dostává v rozsahu stanoveném státním úřadem statistickým stejnopisy statistických výkazů, jež závody, podniky, příslušné referáty národních výborů nebo jiné vykazující jednotky předkládají svým nadřízeným orgánům;
2. pořizuje z těchto podkladů územní úhrny (krajské, okresní) a rozborů, předkládá je státnímu úřadu statistickému (na Slovensku slovenskému statistickému úřadu) a v mezích stanovených vládou též národním výborům, po případě jiným orgánům v kraji (okrese);
3. zajišťuje evidenci o plnění jednotného hospodářského plánu v kraji (okrese);
4. prověřuje statistickou činnost resortních orgánů v kraji (okrese);
5. dbá na to, aby nebyla prováděna nepovolená statistická šetření a aby nebyly požadovány a předkládány statistické údaje na neschválených resortních výkazech;
6. provádí zvláštní statistická šetření organizovaná státním úřadem statistickým.

## § 9.

Resortními statistickými orgány jsou ministerstva a ostatní ústřední úřady (dále jen „ministerstva“) a orgány jim podřízené.

## § 10.

(1) Ministerstva mají v oboru statistiky zejména tyto úkoly:

1. řídí a kontrolují veškerou statistickou činnost podřízených orgánů, navrhuji vzory

pravidelných resortních statistických výkazů a předkládají je státnímu úřadu statistickému ke schválení, sestavují ze statistických výkazů podřízených orgánů resortní úhrny a provádějí jejich rozборы;

2. předkládají z takto získaných podkladů státnímu úřadu statistickému data potřebná pro kontrolu plnění jednotného hospodářského plánu, pro sledování rozvoje národního hospodářství a pro rozhodování vlády, a to v rozsahu, úpravě a lhůtách, jež stanoví státní úřad statistický.

(2) Podrobnou organizaci resortní statistiky u svých podřízených orgánů provedou ministerstva v dohodě se státním úřadem statistickým.

#### § 11.

(1) Ministerstva ani jiné orgány nebo organizace nemají práva bez souhlasu vlády nebo státního úřadu statistického zavádět nové formy statistických výkazů nebo požadovat statistické údaje, které nejsou obsaženy ve schválených výkazech. Nešválené vzory výkazů jsou nezákonné.

(2) Statistické údaje, jež nejsou obsaženy ve výkazech schválených státním úřadem statistickým, je možno zjišťovat, i když je jich zapotřebí pro operativní činnost, bez ohledu na to, jakým způsobem se bude toto zjišťování provádět, toliko se souhlasem státního úřadu statistického.

(3) Podrobné předpisy k ustanovením odstavců 1 a 2 vydá státní úřad statistický vyhláškou v úředním listě.

#### § 12.

Toto nařízení nabývá účinnosti dnem vyhlášení; provede je předseda vlády v dohodě se zúčastněnými členy vlády.

**Zápotocký v. r.**

## 110.

### Zákon

**ze dne 19. prosince 1951**

**o státních pracovních zálohách.**

Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

#### § 1.

##### Účel zákona.

Plánovaný rozvoj našeho hospodářství, zejména průmyslu, vyžaduje, aby byl zajištěn

stálý příliv nových pracovních sil do dolů, hutí a jiných důležitých hospodářských odvětví. Ježto v naší zemi zmizela nezaměstnanost a rolnická bída a nelze počítat se samovolným přítokem pracovních sil do závodů, je třeba organizovaně připravovat nové pracovní síly z řad mládeže a vytvářet tak nutné pracovní zálohy.

#### § 2.

##### Státní pracovní zálohy.

Státní pracovní zálohy se vytvářejí tím, že se pro důležitá hospodářská odvětví vychovává každoročně potřebný počet kvalifikovaných dělníků z řad mládeže ve věku od 15. let. Výchova se provádí v odborných učilištích a školách závodního výcviku.

#### § 3.

##### Odborná učiliště a školy závodního výcviku.

(1) Vláda stanoví, pro která hospodářská odvětví nebo pro které obory se zřídí odborná učiliště nebo školy závodního výcviku.

(2) Pro povolání, která vyžadují důkladného odborně-technického vzdělání, se školí mládež v odborných učilištích s dvou až tříletou učební dobou.

(3) Pro ostatní povolání se školí mládež ve školách závodního výcviku s šesti až dvanáctiměsíční učební dobou.

(4) Ministerstvo pracovních sil zřizuje odborná učiliště a školy závodního výcviku, provádí nábor do nich a rozmisťuje jejich absolventy podle potřeb jednotného hospodářského plánu.

#### § 4.

##### Práva a povinnosti žáků a absolventů odborných učilišť a škol závodního výcviku a povinnosti podniků.

(1) Odborná učiliště a školy závodního výcviku poskytují odborně-technické a všeobecné vzdělání a politickou, kulturní, tělesnou a brannou výchovu.

(2) Žáci jsou po dobu učení zabezpečeni státem. Vzdělání a výchova v odborných učilištích a školách závodního výcviku jsou bezplatné.

(3) Absolventi odborných učilišť a škol závodního výcviku jsou povinni pracovat v podnicích, které určí ministerstvo pracovních sil, po dobu jím stanovenou v rozmezí od tří do pěti let.

(4) Podniky jsou povinny zaměstnávat absolventy odborných učilišť a škol závodního výcviku pracemi, které odpovídají jejich odborné kvalifikaci, a pečovat o zvyšování jejich odborné a kulturní úrovně a o zajištění